

נת' - ספר מסורתיים לציבור חילוני

לאחר הקריאה של 'דו"ח גוטמן', בו התברר היקפו הגדול של הציבור המסורתי במדינת ישראל, וכן התבררה מידת הסימפטיה שיש בחלקים רחבים של החברה הישראלית כלפי מורשת ישראל, נראה שאנו צריכים לחשוב מחדש על מערכת החינוך שלנו.

א. המצב במערכת החינוך הדתית

במערכת החינוך הדתי מתפתח קיטוב ברמת ה"דתיות". קמים בתי ספר תורניים, אולפנות וישיבות תיכוניות המוכתרים בשם "תורני". כל זה מצביע לכך שחלק מהציבור איננו מעוניין עוד ברמת "דתיות" בבתי ספר ממלכתיים-דתיים מן השורה. מאידך אנו עדים להתרוקנות בתי הספר הממ"ד. חלק מהמבנים של בתי הספר עבר לרשות החינוך העצמאי. חלק מבתי הספר הממ"ד נסגר. כדי לחזק את מה שנשאר, מביאים תלמידים מאזורים מרוחקים. ציבור ההורים 'מצביע ברגליים'. אנו עדים לכך שחלק מהתלמידים, בצאתם אחרי שעות הלימוד מורידים כיפות או משנים תלבושת. למעשה, חלק משמעותי מתלמידי בית הספר הממלכתי-דתי שייך למשפחות מסורתיות או חילוניות. בחלק מבתי הספר של החמ"ד אף ידועות תופעות של התמכרות לסמים, אלימות ועוד. רמת הדרישות ל"דתיות" של התלמידים בבתי ספר אלה היא מינימלית, ורבים שאינם דתיים יכולים לעמוד בזה. ברור שבמצב המתואר אין צורך להקים מסגרת מסורתית חלופית לציבור ה'חילוני'. הברירה הטבעית כבר פועלת, והורים המעוניינים ברמה תורנית גבהה לא ישלחו ברוב המקרים את ילדיהם לבתי הספר הממ"ד.

ב. אופיו של בית-ספר תורני לחילוניים

בוודאי חייבים לחפש דרכים ושיטות כדי לחבב את התורה על כלל ישראל. צריך לגדל ולהפנות לבתי הספר הממלכתיים מורים המוכשרים ביותר בהוראת מקצועות קודש. אמנם כאשר אנשים דתיים מקימים בתי ספר לציבור חילוני, ניצבים הם בבעיה: מהו המינימום התורני שאנו מחויבים לו?

האם הם יכולים שלא לחנך לכך שחייבים בתרי"ג מצוות?
האם הם יכולים שלא לחנך לכך שהתורה שבעל-פה גם היא מן השמים?

האם הם יכולים שלא להקפיד בחינוך ביחסים בינו לבינה, צניעות ועוד?
 נראה, שאיש ירא שמים לא יכול לעשות שקר בנפשו ולא לחנך לכך, ואף לדרוש את זה מתלמידיו.
 ברור שאין חצי אמת. האם הציבור החילוני יימשך לבתי ספר עם דרישות הלכתיות שכאלה? ואם כן, במה
 זה שונה כל כך מבתי הספר הממלכתיים-דתיים הקיימים? וחזרה הקושיא למקומה.
 ובאם נוריד את הדרישות, נעמוד בפני בעיה נוספת: התנועה הדתית הלאומית - במובן הלא פוליטי והרחב
 ביותר - נוקטת עמדה ברורה נגד הגישה הרפורמית, ולא רואה אותה כזרם יהודי במסגרת תורת ישראל.
 החינוך הרפורמי נקרא חינוך "מסורתי". אני חושש שאם ניזום הקמת בתי ספר מסוג הנ"ל, ייראה הדבר
 כטשטוש תחומין, גם אם מבחינה סמנטית ניתן לעקוף את הבעיה.

ג. מה כן ניתן לעשות במערכת הקיימת?

- * ניתן להכשיר מורים להעברת שיעורי תורה בבתי הספר הממלכתיים.
 - * ניתן להקים חוגים לנוער חילוני בשעות אחר הצהריים, ולעשות את זה בצורה אטרקטיבית ביותר.
 - * ניתן להקים בבתי ספר הממלכתיים-דתיים חוגים למדעים ריאליים ברמה גבוהה: פיזיקה, מתמטיקה, מחשבים ועוד. באופן כזה ימשך נוער חילוני לבתי ספר דתיים.
- עם כל זאת, המשיכה האמיתית לתורה תיווצר לענ"ד כאשר הציבור יראה את הטוב שיש בשמירת תורה ומצוות. ומכיון שאין הטוב הזה נראה כל כך, גם המשיכה לתורה פחותה בהתאם.
 את המשיכה לתורה צריך להשיג, לא על ידי הנמכת הקריטריונים לגבי אחרים אלא על ידי העלאת
 הקריטריונים והדרישות שלנו כלפי עצמנו.
 ה' חפץ למען צדקו - יגדיל תורה ויאדיר.

